osnovy zákonné. Podobně prohlásili se též delegát uherský a zástupce říše německé.

IV. Ústav ochrany vzorkové jest co do zákonodárné své úpravy u nás jakoby zanedbaným zákoutím oboru práv původových; platí tu totiž ještě cís. pat. z 7. prosince 1858. č. 273 ř. z., kterýž arciť již moderním požadavkům pokročilého průmyslu nevyhovuje. Poslední léta však učiněn také tu alespoň přípravný krok k reformě, a to vládní osnovou nového zákona o ochraně vzorků, jež r. 1900. uveřejněna a obchodním komorám dána k vyjádření. (O obsahu jejím podán bližší referát v »Právníku« 1901. str. 32 sl., 68. sl.) — Rak. list patentní z r. 1901. přinesl o osnově dobré zdání prof. Dra. *Kohlera* (v č. 5.) a Dra. *Th. Schuloffa* (v č. 9., přednáška z Vídeňské Jurist. Gesellschaft); mimo to obsaženy v témže svazku podrobné zprávy o poradách, jež konány o osnově té v různých odborných společnostech a korporacích.

Vzhledem k tomu, že osnova pojímá oproti právu posavadnímu v ochranu právní nejen vzorky t. zv. vkusové (Geschmacksmuster), nýbrž i užitné (Gebrauchsmuster), nabývá ovšem i pro naše poměry nemalého významu problem přesného ohraničení pojmu jednak vzorku užitného, jednak vynálezu. Otázce této — arci s hlediska práva německého — venován jest obšírný článek *Schanzeho* (Gebrauchsmuster und Erfindung) v. Archiv f. bürgerl. R. 18. sv. (1900) str. 291—341; výkladem oplývajícím citáty z materialií a literatury dochází autor k výsledku, že k patentování způsobilé jsou »bedeutende Schöpfungen von oder an Erzeugnissen oder Verfahren«, kdežto pod ochranu užitných vzorků spadají »einfache Schöpfungen von oder an gestaltlichen Erzeugnissen«, — výsledek to, jemuž *Kohler* ve stručném hned připojeném doslovu odpírá.

Strany práva ochranných známek obmeziti jest se nám na vytčení článku Dra. *Kazim. Łacheckiho* v Przeglądu prava i administracyi, 1900, seš. 10. (»Kolizya marky ochronnej słovnej i figuralnej«), kdež u příležitosti rozboru praktického případu přihlédá ku vzájemnému vztahu známek tvarových ve kresbě své určité slovo obsahujících ku známkám slovným novelou z 30./VII. 1895. č. 108. připuštěným.

V příčině menších prací z německého práva vzorkového též tuto lze odkázati k výše již cit. časopisu »Gewerbl. Rechtsschutz u. Urheberrecht.«

Že se kongresy r. 1900. a 1901. stran ochrany »průmyslového vlastnictví« konané zabývaly specielně též otázkami práva vzorků a známek, vytčeno bylo již výše.

K. Herrmann.

Právo trestní.

JUDr. *Josef Sládeček, Tiskové právo živnostenské a řízení tiskové*, srovnávací studie. Svazek druhý. S osnovou tiskového zákona a motivy. Tiskem a nákladem Dra Ed. Grégra v Praze (1901?).

Ke svému spisu »Tiskové právo trestní a policejní,« [1]) kteréž vyšlo jako v sebe uzavřený celek r. 1899, spisovatel vydal nyní jakožto svazek druhý »Tiskové právo živnostenské a řízení tiskové«. Mají tedy podle úmyslu spisovatelova, jakkoliv to na prvním z obou spisů nikterak nebylo naznačeno, obě díla býti pokládána za jednotný celek. To také ve »svazku druhém« došlo i zevního výrazu tím, že stránkování jak v předmluvě (str. XXXI.—L.), tak v textu samém (str. 427—562) navázáno jest přímo na dodatečně tak pojmenovaný svazek »první«.

V úvodě podává se, místy dosti břitká, v celku však oprávněná kritika posavadního tiskového práva rakouského, opřená co do praxe konfiskační o data statistická z let 1855—1891 a 1893—1896. Při tom prohlašuje se právem za hlavní kořen zla zastaralý nynější zákon trestní se svými kaučukovými §§ (zejména § 300), za jehož platnosti by i nejdokonalejším zákonem tiskovým nemnoho bylo získáno. K vlastnímu výkladu živnostenského práva tiskového (str. 427—461) a řízení tiskového (— 518) pojí se osnova tiskového zákona o 45 §§, k níž přidány jsou »motivy« k jednotlivým z těchto §§ se vztahující (str. 532—559). Poněkud hubený »věcný ukazatel« (k oběma svazkům na třech stránkách) zakončuje dílo.

Co jsme o rázu a povšechných přednostech i slabinách prvního svazku svým časem byli uvedli, platí v celku také o svazku druhém. Zřejmý pokrok však jeví se v tom, že v druhém svazku dílo jest značně jednotnější a soustředěnější, ježto spisovatel nerozptyloval svých úvah po věcech k vlastnímu jeho předmětu nenáležejících a nevyplňoval celých stránek spisu citáty z děl cizích. Toliko co do hojných nesprávností jazykových [2]) a co do nepřesnosti a nepečlivosti vyjadřování, jež zvláště v jeho osnově se vážně pociťuje, spisovatel zůstal sobě věren. V této poslední příčině zvláště vytýkáme z osnovy:

§ 6. »Nakladatelem jest, kdo maje zájem na tiskopisu, obstará jeho vytištění a rozšíření.« Právem byla tomuto ustanovení již jinde vytčena naprostá téměř neurčitost obsahu, ježto se nepraví, jaký zájem jest tu míněn, zdali materielný či morální, či obojí. [3])

§ 9., odst. 1. »V tom okamžiku, kdy počíná se rozšiřovati periodický tiskopis, budiž jeden povinný výtisk odevzdán příslušnému státnímu zástupci toho místa, kde se tiskopis rozšiřuje, aneb, není-li toho (čeho?), zeměpanskému úřadu (jakému?) . . .«

Podle § 12. redaktor, jenž se nedůvodně zdráhá uveřejniti opravu, dopouští se přestupku, »který se k žalobě soukromého opravovatele (sic!) trestá peněžitou pokutou . . .« Tu, zdá se, zcela zapomenuto, že předchozí § 10. dává právo žádati za uveřejnění opravy nejen osobám soukromým, nýbrž i »veřejným úřadům.« Nemůžeme si mysliti, že by snad byla zamýšlena bývala monstrosnost, že by veřejný úřad měl domáhati se splnění příslušné povinnosti na redaktoru také »žalobou soukromou«.

---

[1]) Viz referát o tomto díle ve Sborníku I. 1901, str. 267 dd.

[2]) Redakční rubrika známého humoristického časopisu přibíjející na pranýř kazimluvy české literatury mohla by bohužel také z některých spisů naší právnické literatury čerpati hojné obohacení.

[3]) V Rozhledech XII. 1901, str. 338.

V § 20. mluví se o trestném činu, »který práva volebního v obci odnímá«.

§ 27. »Není dovoleno pomocí tisku (sic!) sbírati příspěvky, aby příjem jich hradil náklady trestu přeměněného v peněžitou pokutu, aneb peněžité pokuty, na které bylo z důvodu jakéhokoli trestného činu uznáno.« Co mají znamenati »náklady trestu« a k tomu ještě trestu »přeměněného v peněžitou pokutu,« nemůžeme se domysliti. Rovněž ne, k jakému účelu činí se rozdíl mezi peněžitou pokutou, v níž jiný trest byl přeměněn, a takovou, na níž (hned původně) »bylo uznáno.« Motivy na str. 549 nepodávají v té příčině žádného vysvětlení, mluví však o tom, když někdo byl odsouzen »buď k peněžnímu trestu, buď (— o čemž však v § 27. není řeči —) k náhradě nějaké,« a předpokládají v úplném odporu s § 27. a věcně také nesprávně, že odsouzení to stalo se »z důvodu spáchaného tiskového deliktu.« Ostatně označení »peněžitá pokuta« užívá se v pozdějších §§ 41 a 42 ve smyslu německé »Geldbusse« a contr. »Geldstrafe«, kteréhož rozdílu bylo by záhodno také v českém jazyce šetřiti.

V § 28. užívá se slova listina místo spis.

V § 29. zapomenuto dodati, že míní se tu jen uveřejňování tiskem.

V § 35. zavádí se název »soukromý účastník« pro pojem podstatně rozdílný od toho, pro nějž ho užívá trestní řád.

Z těchto ukázek viděti, že osnově Sládečkově nepodařilo se ukázati nedůvodnost stesku Savignyho na »nezpůsobilost naší doby k zákonodárství«.

Spisovatel vysvětluje snahu nynějšího zákonodárství tiskového směřující k největšímu co možná obmezení tisku a živnosti tiskařské ze základního jeho názoru o nebezpečnosti tisku. Jako charakteristické uvádí v tom směru — a to zajisté právem — ustanovení živnostenského řádu, podle kterého propůjčování koncesse tiskařské nepřísluší, jako při jiných živnostech, politickému úřadu první stolice, nýbrž místodržitelství a v některých případech dokonce přímo ministerstvu vnitra. Výjimečnost tohoto ustanovení bije zajisté do očí, zvláště srovnáme-li to s právem francouzským a německým, jež obojí prohlašují živnost tiskařskou za úplně volnou. Méně nepochybnými jsou v tomto směru vývody spisovatelovy, pokud proti systému koncessnímu dovolává se čl. 13. zákl. zák. stát. o všeob. pr. stát. občanů. Praví totiž (str. 429): »Tím dnem, kdy prohlášen byl ale zákon o svobodě projevu myšlenky řečí a tiskem, pozbyla zásada o udílení koncesse živnosti tiskařské jakéhokoli právního podkladu.« Při tom se zapomíná, že citovaný zákon »toliko zabraňuje, aby nebyla koncessí vázána literární produkce jako taková vůbec a vydávání periodických tiskopisů zvláště,« čímž však nikterak »není vyloučeno, aby koncessí bylo vázáno provozování živnosti tiskařské.« [1]) Nemůžeme proto souhlasiti ani s výtkou, kterou spisovatel (str. 429) činí živnostenské novelle z r. 1883, tvrdě, že ani při ní »na tento vnitřní odpor nebylo dbáno.« Ostatně spisovatel, který ve svých theoretických výkladech řídí se v celku názory velmi liberálními, v osnově navrhuje ustanovení, která jsou patrně diktována týmže předsudkem o »nebezpečnosti

[1]) Pražák, Rak. právo ústavní III. 1897, str. 120.

tisku,« ano obsahují pro tisk obmezení nynějšímu právu neznámé. Míníme § 17., odst. 1. osnovy, podle něhož »tiskopis periodický vydávati lze toliko v místě, kde sídlí státní zástupce nebo zeměpanské (t. j., jak vysvětlují motivy na str. 541 politické) úřady.« [1])

Naproti tomu osnova *Sládečkova* obsahuje co do práva tiskového policejního a živnostenského mnohé nepopíratelné zlepšení. Uvádíme zvláště §§ 10—12. osn. o tiskových opravách a §§ 18. a 19. o kolportáži a plakatování.

Co do systému tiskové odpovědnosti spisovatel činí rozdíl mezi tiskopisy neperiodickými a periodickými. Při oněch přijímá systém obecného práva trestního (§ 24., odst. 1 osn.) t. j. že podřizuje delikty tiskové povšechným ustanovením práva trestního. S tím sluší zajisté souhlasiti a uznati v tom zlepšení práva posavadního, které při trestném obsahu spisu tištěného trestá pro zanedbání povinné péče nakladatele, tiskaře a rozšiřovatele (čl. III., č. 2. a 3. zák. ze dne 15. říj. 1868). Tím vážnější pochybnosti se nám naskytují co do tiskopisů periodických, o nichž stanoví § 24., odst. 2., že při nich »považuje se zodpovědný redaktor za pachatele, spolupachatele aneb pomocníka potud, pokud nedokáže, že zvláštními okolnostmi v dotčeném případě jeho pachatelství, spolupachatelství, pomoc jest vyloučena.« To přece jest jenom, jak ostatně spisovatel sám na str. 546 vykládá, domněnka stanovená v neprospěch redaktorův a s obecnými podmínkami viny a trestnosti naprosto nesrovnatelná. Ovšem dovoluje cit. § redaktoru dokázati okolnosti, které jeho vinu vylučují; avšak to zase není ve shodě se zásadou pravdy materialné a se zásadou officiálnosti řízení trestního, které vyhledávají, aby soud k takovým okolnostem měl zření sám od sebe, třebas strany se jich nedovolávaly. Že povaha deliktů tiskových činila tuto výjimku ze stěžejných zásad práva i řízení trestního nezbytnou, spisovateli nepodařilo se dokázati. Motivy (str. 546) dovolávají se jen »přirozeného běhu věcí«, podle něhož redaktor »věděl aneb aspoň věděti měl o trestním skutku«. To však může býti jen důvodem, aby redaktor byl trestán pro zanedbání zvláštních povinností jemu jakožto redaktoru uložených, nikoliv pro (dolosní) delikt tiskový. V návrhu nemůžeme než spatřovati systém německého zákona tiskového (§ 20., odst. 2.) podstatně však zhoršený tím, že se redaktoru samému ukládá, aby dokazoval svoji nevinu.

Co do řízení tiskového vytýkáme, že *Sládeček* chce obmeziti příslušnost soudů porotních, ponechávaje jim z přečinů proti bezpečnosti cti jenom ty, které jsou rázu politického (§§ 39. a 40.), při čemž však žádného kriteria deliktu politického nepodává. Proto také návrh, aby tato otázka byla napřed rozhodnuta soudem, na jehož rozhodnutí by strany měly právo si

[1]) Referent Rozhledů l. c. nemohl pominouti této příležitosti, aby nedal pocíliti české universitě resp. právnické její fakultě svojí nepřízně. Má totiž pro »konservativnost« p. spisovatelovu pohotově vysvětlení, že »jest všeobecně známo, na právnické fakultě české university ještě nikdo se nenaučil smýšení liberálnímu a pokrokovému.« K tomu podotýkáme, že p. Dr. Sládeček není doktorem *české* university Pražské a ssál patrně mléko »konservativního« svého smýšlení někde jinde než u této »Alma mater«.

stěžovati ke druhé stolici, pokládáme za prakticky bezcenný. Novotou jest také instituce peněžité pokuty, k níž soud trestní může odsouditi, shledal-li, že obsahem tiskopisu byl spáchán přečin proti bezpečnosti cti nebo delikt proti veřejné mravopočestnosti. Příslušné návrhy (§§ 41. a 42.) nejsou nikterak jasně promyšleny a lze proti nim činiti mnohé námitky. Připomínáme tu jen tolik: V § 41. osn., t. j. při deliktech proti cti, pokuta má povahu »náhrady« a to, jak v motivech str. 556 a 557 se vykládá, náhrady za škodu nejen hmotnou, nýbrž i ideálnou, jež urážkou soukromému žalobci byla způsobena. Kterak se hodí toto pojetí na případy § 42., kdež běží o delikty proti veřejné mravopočestnosti?

Výklad, jejž *Sládeček* podává o platném právu, jest v celku správný, a můžeme většinou přisvědčiti i k rozhodnutí různých otázek sporných nebo pochybných. Vytýkáme v tom směru zvláště, co uvedeno na str. 475 o tom, že v řízení porotním třeba dáti porotcům o přestupku zanedbání péče otázku eventuálnou; na str. 484 a 485, že nelze užiti § 153. tr. ř. ve prospěch redaktora, aby odepřené svědectví mohl ospravedlniti prostě jen »redakčním tajemstvím«; nebo co na str. 493 uvádí se o tom, do které míry soud při potvrzování konfiskace jest vázán návrhy žalobcovými; na str. 504 a 505 o tom, kdy obsah spisu tištěného lze považovati za trestný v tom smyslu, aby to mohlo býti důvodem k vydání objektivného nálezu. I tam, kde odchyluje se od mínění námi zastávaného, uznáváme, že uvedl proto důvody, o nichž možno uvažovati (str. 498 dole, 506 pozn. 4, 508 pozn. 8, 509 pozn. 2).

Naproti tomu nelze nezmíniti se o různých patrných nesprávnostech v jeho výkladu. Zejména konstrukce, kterou podává o »vlastnickém právu k názvu časopisu« (str. 443—445) pokládaje to za skutečné vlastnictví ve smyslu občanského zákonníka, jest právnicky nemožnou. Či bylo by na př. uznati při tom i způsoby nabývací práva vlastnického, jako tradici, snad i okkupaci, vydržení, promlčení a t. d.?

Někde nesprávnost byla zaviněna neprozřetelným přijímáním některých věcí z druhé ruky nebo nedostatkem potřebné péče co do vyjadřování myšlenek. V prvém směru jest charakteristické citování řady §§ tr. zák. na str. 434, kteréž vzato jest z *Liszta*, Lehrb. des österr. Pr. R., str. 112, pozn. 3. Při tom však p. spisovatel cituje také §§ 403, 405, 408, 467 tr. z., nevzpomněv patrně, že od dob vydání knihy *Lisztovy* (1878) byly nahrazeny pozdějšími zákony danými dne 16. ledna 1896 (o porušování potravin) a 26. prosince 1895 (o právu auktorském). V druhém směru podává ukázku str. 510 pozn. 2, kdež odůvodňuje se (správné zajisté) mínění, že návrh na zavedení řízení objektivního nelze učiniti, jde-li o čin trestný soukromožalobný, takto: »Že tento názor jest správným, tomu nasvědčuje též okolnost, že státnímu zástupci, pokud zastupuje soukromého žalobce dle § 46. odst. 4 tr. ř., jen tehdy podobné právo přísluší, když se uvázal na místě subsidiárního žalobce jako žalobce veřejný dle § 49. odst. 1. tr. ř.« Není-li to nějaká nedopatřením způsobená zkomolenina věty, máme tu činiti s neuvěřitelným změtením pojmů soukromého žalobce a podporného žalobce — či snad s nesprávně podaným excerptem z *Liszta* l. c. str. 372 a 373?

Storch.